

УТВЪРЖДАВАМ:.....

(.....)

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТРОИТЕЛНАТА ПЛОЩАДКА ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА

Организацията на строителната площадка и на работните места трябва да осигурява безопасност на всички лица, свързани пряко или косвено с изпълнението на строително-монтажните работи (СМР), както и безопасен достъп на строителните машини.

Строителната площадка в населени места или територията на действащите предприятия, проходи, както и в градини, площади, дворове и др. подобни, да се ограда с плътна ограда, висока не по-малко от 1,80м.

При изпълнението или ремонта на мрежи от подземния кадастър в населени места, изкопите с дълбочина до 1,50м да се оградят на разстояние не по-малко от 1,0м от ръба на откосите им с инвентарни съоръжения, високи не по-малко от 0,80м, сигнализиращи със съответни знаци и надписи, а през тъмната част на денонощието или при лоша видимост - и със светлинни сигнали. Преминването на пешеходци през изкопите да става по обезопасени проходни мостчета с ширина не по-малка от 0,80м, оградени с парапети високи 1,0м, които нощно време да се осветяват..

Забранява се направата на временни пътища и движението на строителни машини на разстояние по-малко от 2,0м до габарита на монтирани строителни машини, скелета, люлки и др.

Движението на строителни машини и на пешеходци на строителната площадка да се регулира с пътни знаци в съответствие с Правилника за прилагане на Закона за движението по пътищата.

Спускането на строителни отпадъци от височина над 1,0м да става по закрити улеи (сметопроводи), като отпадъците предварително се навлажнят, или чрез подемници в сандъци или контейнери.

Общи изисквания

Доставката на материали, изделия и оборудване на строителната площадка да се допуска след като същата е подготвена за тяхното съхранение.

Бутилки с газ пропан-бутан да се съхраняват в отделни проветряеми помещения само за ежедневни нужди.

Съхранението на битумни разтвори, органични разтворители и на съдовете от тях да става в помещения, безопасни в пожарно отношение, имащи ефикасна смукателно-нагнетателна инсталация и осветление във взривобезопасно изпълнение.

Разстоянието от подредените фигури на материали, изделия или оборудване до ръба на изкопи или траншеи да се определи чрез изчисление на устойчивостта на почвата, но не по-малко от 1,0м до ръба на естествения откос или укрепването на изкопа, ако това натоварване е взето под внимание при оразмеряване на укрепващите съоръжения.

Съхраняването на използван дървен материал да става след почистването му от скоби, гвоздеи и др. подобни преди подреждането му.

Забранява се разтоварването и складирането на материали върху временни и постоянни пътища на строителната площадка или върху железопътни линии, както и на разстояния по-малки от 2,5м до най-близкия край на пътното платно или ос на ж. п. релса.

На строителната площадка трябва да има инструкция (евакуационен план) за начина на действие в случай на бедствия, аварии, наводнения, земетресения и др.

Прекратяване на работата и извеждане на всички лица от строителната площадка, строежа или съответното работно място, когато има опасност за здравето или живота им или има налице условия, при които се изисква спирането на работата да става след разпореждане на техническия ръководител, а при отсъствието му от строителната площадка тези разпореждания да се дават от посочените от него лица, имащи съответно необходимата квалификация.

През време на работа трябва строго да се спазва трудовата и технологичната дисциплина. Лица, които са в нетрезво състояние, не ползват съответно необходимото специално и работно облекло и личните предпазни средства или не спазват изискванията по БХТПБ при извършването от тях СМР, да се отстраняват от строителната площадка.

Работодателят да осигурява необходимото специално и работно облекло и лични предпазни средства на служителите и работниците, както и на всички, които ръководят, както и предпазните средства на лицата, които посещават строителните площадки.

Ръководителите да провеждат инструктаж по БХТПБ на ръководения от тях персонал.

При аварии и други подобни незабавно да се уведоми прекия ръководител и органите по охраната на труда за станали злополуки на строителната площадка, строежа, частта от строежа или работните места за които отговарят.

Да се следи за изпълнението на предвидените в ПОИС или РПОИС мероприятия по БХТПБ.

Работниците да контролират за правилното поддръждане и съхранение на строителната площадка на материалите.

Работниците своевременно да предупреждават възложителя (инвеститора), контролните органи по БХТПБ и проектанта за забелязани нарушения на изискванията на противопожарните строително-технически норми и на изискванията по безопасни условия на ползване на строежите в проектите, като не допускат изпълнението на съответните СМР до отстраняване на проектантските грешки.

Прекият ръководител на строителната площадка да:

- прави предложения за налагане на административни наказания или отстраняване от работа на лица, които нарушават изискванията по БХТПБ;
- осигурява ред и чистота на работните места и строителните площадки, за които отговаря;
- прави разследване на причините за трудовите злополуки в срок;
- да изпълнява в срок предписанията на контролните органи;
- строителните предприятия се задължават да осигуряват на територията на изпълняваните строежи необходимата битова база за обслужване на работещите на тях работници и служители;
- строителните предприятия се задължават да проектират и изграждат необходимите елементи от битовата база, като при определянето им се отчита времетраенето на строителството и необходимите трудови ресурси;
- при брой жени над 20, работещи на строителната площадка, да се осигури стая за лична хигиена на жената съгласно Наредба № 11 от 2.03.1987 г. за стаите за лична хигиена на жените и за почивка на бременните жени;
- навътре от оградата на строителната площадка да се определят съответните опасни зони на работното оборудване. Около всеки строеж се установява опасна зона, не по-малка от 7,0 м, при височина на строежа до 20,0 м, като при височина на строежа над 20,0 м опасната зона се определя с ПОИС. В опасните зони се забранява достъпът на лица, неангажирани с извършване на СМР. Опасните зони да се обозначават с добре видими знаци и надписи.
- товарно-разтоварните работи и временното приобектно складиране и съхранение на материали, изделия, оборудване и др. да се извършва в съответствие с изискванията на Правилника по безопасност на труда при товарно-разтоварни работи по начини, изключващи самоволното им изместване, преобръщане и падане.

Изисквания по електробезопасност

1. Временно електрозахранване на строителната площадка да се проектира с ПОИС и РПОИС при спазване изискванията на Правилника за устройство на електрическите уредби, Правилника за техническата експлоатация на енегопотребителите и Правилника по безопасност на труда при експлоатацията на електрическите уредби и съоръжения.

2. Временното електрозахранване да се изпълнява под ръководството и контрола на техническия ръководител.

3. Електротехническият персонал, на които е възложено изпълнението и поддържането на временното електрозахранване на строителната площадка, предварително да се запознае със схемата за временното захранване от техническия ръководител, отговорен за изпълнението му.

4. Кабелите, използвани за временно ел. захранване с дължина над 3,0 м, които се полагат въздушно, да се окачат към носещо въже или към съществуващи конструктивни елементи така, че изолацията им да не се подлага на механични увреждания.

5. Забранява се използването на електрически съоръжения на строителната площадка, които не са в изпълнение, съответстващо на околната среда, в която работят.

6. Електрическите табла да се държат заключени.

7. Електрифицираните фургони, използвани за канцеларии, складове, битови помещения или други цели на строителната площадка, могат да се обезопасяват освен чрез защитно изключване или понижено безопасно напрежение и посредством зануляване и заземяване, като входът на кабела (проводниците) да се изпълнява така, че да не допуска увреждане на изолацията му.

8. Съпротивлението на заземяването и зануляването на електрическите съоръжения да се измерва и контролира ежесечно, като за резултатите се съставя протокол съгласно Правилника по безопасността на труда при експлоатацията на електрическите уредби и съоръжения, глава IV, т. VI21, 10.

9. В случаите, когато временното електрозахранване е изпълнено с проводници, същите да са изолирани и закрепени на стабилни опори така, че най-ниската им точка да не е по-малко от 2,5 м над работното място, 3,5 м над проходите и 6,0 м над пътищата и местата, където преминават строителни машини.

10. При височина под 2,5 м на работното място, електрическите проводници да се полагат в тръби или да се обезопасяват по друг подходящ начин.
  11. Проверка за наличие на напрежение до 1000 V да се извършва посредством волтметър или указател за напрежение. По изключение за проверка за наличие на напрежение може да се ползва пробна лампа, съставена от две последователно свързани лампи тип „миньон“ за 220V, с мощност от 25W, на които стъклени тела са защитени посредством предпазител или перфориран такъв, с диаметър на дупката до 3мм.
  12. Забранява се ползването на електрически инструменти с изолирана ръкохватка, които не са изпитани за съответното работно напрежение или са неизправни.
  13. Неизпитани електрически инструменти да се считат като такива без изолация.
  14. Електротехническият персонал да ползва съответните лични предпазни средства - диелектрични ръкавици, боти, очила и други, според изпълняваната работа.
  15. Забранява се започване на пътни, железопътни, мостови и тунелни СМР, преди строителната площадка или работният участък да са означени със знаци и сигнали.
  16. Индивидуалните проекти за организация на движението да отговарят на изискванията на Наредба №9 за сигнализация на строителството и ремонта по пътищата и да се съгласуват с органите на МВР и Главно управление на пътищата, респективно с общинската администрация, отговарящи и заинтересувани за състоянието на движението на съответния пътен участък.
  17. При изпълнение на строителни, монтажни и ремонтни работи на железния път техническият ръководител на съответните работи се задължава да осигурява безопасно преминаване на подвижния ж. п. състав и безопасността на работещите на обекта лица, като следи за приближаващите се влакове или други железопътни возила и своевременно разпорежда за отстраняване на хората, машините, съоръженията и инструментите на безопасно разстояние. Възобновяването на работата на строежа да става по нареждане и указания на техническия ръководител.
  18. Когато СМР се изпълняват от две и повече строителни предприятия на една и съща строителна площадка, строителните предприятия са длъжни взаимно да се информират за съществуващите опасности и вредности и да съставят общ документ (протокол, договор, споразумение) за задължения и координирани мерки по осигуряване безопасност на труда.
  19. Работа с ръчни шлифовъчни машини да се извършва съгласно инструкцията по БХТПБ.
  20. При монтаж на контактна мрежа за железопътен транспорт се забранява движението на всякакви машини, механизми и работници в работния участък без разрешение на техническия ръководител на строежа или упълномощеното от него лице.
  21. Пожаро- и взривоопасните места на територията на строителната площадка да се картотекират и означават със знаци и сигнали съгласно Наредба №4 за знаците и сигналите за безопасност на труда и противопожарната охрана.
  22. Със заповед на ръководителя на строителното предприятие след съгласуване с органите на противопожарната охрана, да се определят местата в сградите и съоръженията, складовете и територията на строителната площадка, както и случаите, при които могат да се извършват огневи работи. Огневите работи да се извършват в съответствие с изискванията на Наредба №15 за пожарна безопасност при извършване на огневи работи.
  22. На всички обекти на строителната площадка да се осигуряват необходимите подръчни противопожарни уреди и съоръжения съгласно изискванията на приложение 2 на Противопожарните строително-технически норми.
  23. Подръчните противопожарни уреди и съоръжения на строителната площадка да се зачисляват на лица, определени от техническия ръководител на строежа за отговорници по противопожарната охрана, на които да се възлага контрола и отговорността за поддържане и привеждане в състояние на готовност на тези уреди и съоръжения. Техническият ръководител периодично да проверява противопожарната сигурност, като резултатите от проверките да се вписват в специален дневник.
  24. Забранява се ползването на уредите и съоръженията за стопански, производствени и други нужди, несвързани с пожарогасене.
  25. С плана за ликвидиране на аварии и с инструкциите за дейност при аварии да се запознаят всички лица, допускани на работа или по служба на строителните площадки.
- При подаване на сигнал, известяващ аварийно положение на строителната площадка, техническият ръководител на строежа или упълномощено от него лице в негово отсъствие се задължава да осигури незабавно уведомяване на съответните органи за противопожарна охрана.

УТВЪРЖДАВАМ:.....

(.....)

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА ПРИ ИЗВЪРШВАНЕ НА ЗЕМНИ РАБОТИ

Земните работи в зоните на подземните проводи или съоръжения да се извършват след получаване на писмено съгласие от собственика или експлоатиращия проводите, респективно съоръженията. Към съгласието се прилага схема за вида и разположението на проводите и съоръженията.

В случаите, когато е невъзможно да се определи точното местонахождение на подземните проводи или има съмнения за верността на подземния кадастър, се изкопават ръчно шурфове, перпендикулярни на трасето на подземния провод, за установяване на действителното местоположение и вида на проводите.

Преди започване на земните работи предприятието изпълнител да осигурява означаването върху терена или на подходящо място със знаци или надписи разположението в план и дълбочина на съществуващите подземни проводи или съоръжения.

В зоните на подземни инсталации или съоръжения земните работи да се извършват под непосредственото ръководство и контрол на техническия ръководител или бригадира на съответните СМР.

Забранява се извършването на земни работи със строителни машини на разстояние по-малко от 0,2 т от подземните проводи или съоръжения.

Земни работи в горепосочените условия да се извършват ръчно с права лопата. Кирки могат да се използват като помощно средство само при извършване на земни работи в защитени с кожух подземни проводи или защитени с бетонови или стоманобетонови стени подземни съоръжения. Земни работи в непосредствена близост до съществуващи сгради или съоръжения да се извършват въз основа на ПОИС, респективно РПОИС, включващ конкретно проектантско решение и технологични указания за изпълнението на земните работи.

Изпълнението на специални земни работи (засдравяване на земната основа, уплътняване на пропадъчни почви, земни работи по хидромеханичен начин, електронагряване на почвата, изкуствено замразяване, земни работи за шлицови стени, понижаване нивото на подпочвените води и др.), както и на насипни работи, да се извършват в съответствие с Правилата за приемане на земни работи и земни съоръжения и въз основа на инструкции по БХТПБ.

При ръчно изпълнение на изкопи с вертикални стени и без укрепване да се спазват инструкцията на Правилата за приемане на земни работи и земни съоръжения.

Наклонът на откосите на временните изкопи с дълбочина над 5,0 т и на такива в неустойчиви или с повишена влажност почви да се указва в съответния проект на земните работи, като при необходимост се конкретизира с ПОИС, респективно с РПОИС.

Ако изпълнението на изкопите е неотложно, техническият ръководител на строително-монтажните работи, съгласувано с проектанта, може да разпреди намаляването на наклона на откосите в съответните участъци или укрепването им.

Работите с укрепителните елементи да се извършват съгласно инструкцията по БХТПБ.

Демонтирането на укрепването на изкопите да се извършва по нареждане и указания на техническия ръководител на СМР отдолу-нагоре, следвайки темпа на засипване на изкопа, като броят на еднократно демонтираните хоризонтални талпи или платна да не надвишава 3 броя.

Ако демонтирането на укрепването продължава да създава опасност за работниците и за съоръженията в изкопите, техническият ръководител на СМР да уведоми ръководството на предприятието, което може да разпреди укрепването да бъде изоставено и засипано, при положение, че е невъзможно безопасното му демонтиране.

Изкопите с вертикални стени без укрепване се разрешават само при почви с естествена влажност и при липса на подпочвени води.

В тези случаи дълбочината на изкопа не трябва да превишава:

- в сухи, пясъчливи и чакълести почви 1,0 м;
- в пясъчно-глинести почви 1,25 м;
- в глинести и льосови почви 1,50 м;
- в особено плътни неспоени почви 2,00 м.

Изкопаването на широки и тесни изкопи без откоси (с отвесни стени) или с голям ъгъл на откоса трябва да се извършва с подпиране стените на почвата, като се започне от ниво на изкопа при вдълбочаване на земята, както следва:

- в слаби и неустойчиви почви I кат. (чакъл, пясък, пясъчлива почва) 1,0 м;
- в свличащи се пластове и в мокрите пясъци на 0,80 м;
- в почви със средна плътност II и Ш кат., допускащи разработване с лопата на 1,60 м.

При дървено укрепване подпорите се правят от дъски с дебелина 0,05 м, поставени плътно до стената на тесния или широкия изкоп и притиснати към нея през 1,5-2,0 м с вертикални подпори, които се разпъват с хоризонтални разпонки. Разпонките се поставят вертикално през 0,60-1,0 м и се правят от греди. Те стъпват върху подложки, закрепени към подпорите. Горната дъска на подпорите трябва да излиза из тесния или широкия изкоп най-малко 0,15 м.

Укрепването на тесни изкопи с дълбочина до 5,0 м трябва да бъде като правило инвентарно или да се изпълнява по типов проект. За изкопи над 5,0 м укрепването трябва да става по индивидуални проекти със статистически изчисления за устойчивостта, изготвени от проектанта.

Там, където изкопите се допират до по-рано засипани изкопи, трябва да бъде установен специален надзор за състоянието на подпиранията, като в тези места те трябва да бъдат съответно усилены.

Забранява се изпълнението на тесни изкопи по тунелен способ без укрепване на участъци с дължина по-голяма от две широчини на изкопа и не по-дълги от 2,0 м.

Бетонирането на дъна и стени на канали в укрепени изкопи с разкрепяване на същите се разрешава само, като се провежда последователно на участъци с дължина, равна на две ширини на изкопа и не по-дълги от 2,0 м, като се разкрепят на височина до 0,50 м и се усвояват следващите участъци само след добиване на 70 % от проектната якост на бетона.

Свалянето на разпонките от изкопите трябва да се прави отдолу-нагоре според засипването на изкопа. Количеството на едновременно отстранените дъски трябва да не превишава три (по отвеса). При ронливи и неустойчиви почви разглобяването трябва да се прави с изваждане само на една дъска с преразпъване. При преместване на разпонките старите разпонки могат да бъдат свалени само след поставяне на нови. Засипването на изкопите се придружава с усилено трамбоване на почвата. Свалянето на подпорите трябва да става в присъствието на техническия ръководител или бригадира.

Ако свалянето на подпорите представлява опасност за работниците и за съоръженията (в свличащи се почви, близо до фундаменти на съществуващи здания и т.н.), те трябва да бъдат оставени в почвата.

При разработка на изкопи до започването им трябва да се наблюдава състоянието на почвата и при появяване на надлъжни пукнатини работниците да се отдалечават и да се вземат мерки против срутвания на почвата.

Едностранното обратно засипване на новоизградени стени, фундаменти и стени на сутерени се допуска само след втвърдяването на разтвора на зидарията, а при височина на засипването над 1,2 м само при условие, че предварително се провери устойчивостта на зидарията, като се вземе предвид времевтвърдяването на разтвора. От другата страна на засипваните стени не трябва да има хора.

12.2017 г

Съставил:

УТВЪРЖДАВАМ:.....

(.....)

ИНСТРУКЦИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА ПРИ КОФРАЖНИ, АРМАТУРНИ И БЕТОННИ РАБОТИ

1. Кофражни, арматурни и бетонни работи се изпълняват след като са взети от техническия ръководител и бригадира необходимите мерки за безопасност на работниците при изпълнение на производствения процес, както и предпазване на работниците от прах, пара, обгаряния, химически вещества, поразяване от ел. ток, падане от височина или падане на предмети.
2. При използване на строителни машини, скелета, платформи или люлки се спазват изискванията за безопасна работа с тях.
3. Подмяната на отделни елементи на технологичните инсталации се разрешава при наличие на сертификат за качеството на същите от производителя.
4. Монтажът на предплати, предстени или друг уедрен кофраж, оставащ като елемент на строителната конструкция, се извършва като се спазват изискванията за безопасна работа за тази дейност.
5. Движението на хора за изпълнение на строително-монтажни работи, следващи кофражните работи, се допуска след приемане на кофража от съответното упълномощено техническо лице.
6. Полагането на бетонна смес да се извършва след приемане на кофража и армировката по реда и условията на Наредба № 3 за контрол и приемане на бетонни и стоманобетонни конструкции.
7. Преминаването на хора и превозването на ръчни колички върху кофраж, монтирана армировка и прясно излят бетон да става по стабилно поставени върху подложки дървени пътеки, осигуряващи безопасното им преминаване.
8. Пътеките по предходната алинея да се поставят на разстояние не по-малко от 1,5 т от външни контури или непокрити отвори на сградите и съоръженията, както и от други елементи, представляващи опасност при евентуално падане встрани на преминаващите.
9. Забранява се поставянето и складирането на кофражни платна, кофражни елементи и армировка на стълбищни площадки, стълбища, наклонени плоскости, места за преминаване и проходи и в непосредствена близост до непокрити отвори и външните контури на сградите и съоръженията.
10. Стенният кофраж за асансьори и други шахти да се изпълнява след направата на етажна подова площадка, покриваща целия отвор, ако в проектите не е предвидено друго решение със съответно предписани мерки по безопасността.
11. Забранява се хвърлянето от височина на кофражни платна и кофражни елементи.
12. Забранява се оставянето във вертикално или наклонено положение на кофраж преди укрепяването му.
13. Декофрирането на елементите от сгради и съоръжения се извършва по нареждане и указания на техническия ръководител на строежа.
14. Забранява се изправянето на кангална стомана чрез опъване в неоградени и необезопасени места на строителната площадка.
15. Забранява се рязането с ръчни ножици на парчета от стоманени пръти по-къси от 0,30 т.
16. Армировъчните скелета, поставени преди монтиране на кофражните форми, да се осигурят срещу преобръщане или падане.
17. Монтажът на армировката за самостоятелни пояси, греди, ригели, колони, стени и други подобни конструктивни елементи да се извършва от платформи или скелета.
18. Предварителното напъване на армировката се извършва в съответствие с инструкция за безопасност на труда при този вид работа.
19. Полагането и вибрирането на бетонна смес в самостоятелно стоящи конструктивни елементи и в дълбоки фундаменти да се извършва от обезопасени работни площадки.
20. Забранява се ползването на кубели за подаване на бетонна смес, на които капачите не се затварят плътно или нямат сигурно устройство за окачване.
21. Забранява се механизирани преместване на празен кубел с незатворен капак.
22. Изсипването на бетонна смес от кубела да става след окончателното установяване на същия в покой.
23. Забранява се изпускането на бетонна смес от кубела на височина по-голяма от 1,0т от местопологането ѝ без ползването на улей или ръкав (хобот).
24. Забранява се насочването и нагласяването на празен кубел, преди същият да е опрял с долната си част на терена.
25. На площадката за зареждане на кубелите с бетонна смес се забранява наличието на други лица, освен обслужващия работник.
26. Преместването на стрелата на бетонпомпата от един участък на полагане на бетонна смес на друг, да се извършва при спряно действие на нагнетателната помпа.
27. Полагането на бетона смес с бетонпомпи, както и електро- и паронагриването на сместа да се извършва по инструкции за този вид работи.

Съставил:

12.2017 г.